Biuletyn Europejski nr 3 (74)/2020*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 5

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 6

Cła 6

Energia 9

Podatki 10

Przepisy instytucjonalne..... 15

Telekomunikacja 17

Transport 18

Zabezpieczenie społeczne 19

Zamówienia publiczne 21

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 23

* Biuletyn opracowywany przez Wydział V Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 3 marca 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości UE oddalił wniosek Polski, która ubiegała się o przesłuchanie świadków (sędziów Izby Dyscyplinarnej) w ramach postępowania ws. wniosku Komisji Europejskiej. Wniosek KE (złożony w styczniu 2020 w ramach postępowania wszczętego skargą w październiku 2019 r.) dotyczył zastosowania środka zabezpieczającego w postaci zawieszenia działalności Izby Dyscyplinarnej SN do czasu wydania wyroku. Komisja Europejska, wskazując na systemowy charakter zarzutu, nie wnosi o kary finansowe, może jednak zawnioskować o to w przyszłości. W dniu 9 marca TSUE przeprowadził wysłuchania stron. Polski rząd podtrzymał swoje stanowisko w sprawie braku uzasadnienia dla wniosku KE.

▪ 3 marca 2020 r. opublikowano wyniki badania *Eurobarometr* (*vide*: https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getSurveydetail/instruments/special/surveyky/2257). Wynika z niego, że 94% obywateli unijnych twierdzi, że ochrona środowiska jest dla nich ważna. Ponadto 91% z nich stwierdziło, że zmiana klimatu stanowi dla UE poważny problem. Według 83% badanych, aby chronić środowisko niezbędne jest prawodawstwo unijne.

▪ W dniach 3–5 marca 2020 r. odbyło się kwartalne spotkanie Komitetu Ministrów Rady Europy w ramach sprawowania nadzoru nad wykonaniem wyroków ETPC w Strasburgu przez państwa członkowskie RE na mocy art. 46 ETPC (*vide*: https://www.coe.int/en/web/portal/-/implementing-european-court-of-human-rights-judgme-10). W dniu 6 marca Komitet Ministrów wydał 39 decyzji w sprawie 19 państw członkowskich RE.

▪ W pierwszym kwartale 2020 r. opublikowano przygotowany przez *Transparency International* raport na temat tzw. *Corruption Perception Index* (indeksu CPI) i jego tłumaczenia w poszczególnych państwach. Polska uzyskała w nim 58 punktów, co dało jej 41 miejsce na 180 państw objętych badaniem. Dla porównania, najlepiej postrzegane państwa UE to Dania oraz Finlandia uzyskały odpowiednio 87 i 86 punktów, natomiast Słowacja, Węgry i Bułgaria uzyskały kolejno 50, 44 i 43 punkty. Średnia dla państw UE to 66 punktów (*vide*: https://www.transparency.org/cpi2019).

- W marcu 2020 r. opublikowano ranking praworządności państw organizacji *World Justice Project*. Polska spadła o jedną pozycję, z 27 na 28 miejsce, w porównaniu do ubiegłego roku. Ranking, który jest wiodącym na świecie źródłem niezależnych danych na temat rządów prawa, opracowywany jest na podstawie następujących czynników: ograniczenia w zakresie uprawnień rządu, braku korupcji, otwartego rządu, praw podstawowych, porządku i bezpieczeństwa, egzekwowania przepisów, wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych. Ogólny wynik Polski w zakresie rządów prawa spadł w tegorocznym Indeksie o 1,1 proc. Wynik ten plasuje Polskę na 19 miejscu z 24 krajów UE. Spośród państw członkowskich oraz Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu i Ameryki Północnej najlepsze wyniki w Indeksie osiąga Dania (1. miejsce wśród 128 krajów na świecie), a następnie Norwegia i Finlandia. Trzy kraje z najniższymi wynikami w regionie to Grecja, Bułgaria oraz Węgry (*vide*: https://worldjusticeproject.org/our-work/research-and-data/wjp-rule-law-index-2020).

- 6 marca 2020 r. Komisja Europejska zadeklarowała, że UE przeznacza 47,5 mln euro na badania nad szczepionką, leczeniem i diagnostyką koronowirusa COVID-19. Finansowanie kryzysowe z programu "Horyzont 2020" umożliwi naukowcom natychmiastowe podjęcie działań mających na celu powstrzymanie epidemii. Osoby zarażone lub chore w wyniku zakażenia koronawirusem przed połową marca zdiagnozowano już we wszystkich krajach członkowskich UE.

- 11 marca 2020 na konferencji prasowej w Genewie Światowa Organizacja Zdrowia (*WHO*) ogłosiła pandemię COVID-19, z uwagi na rozprzestrzenianie się choroby powodowanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Decyzję ogłoszono po tym, jak patogen zaczął się rozprzestrzeniać poza Azję. Jak dotąd, jest to „pierwsza pandemia pod (względną) kontrolą" w dziejach ludzkości, mimo, że liczba osób, u ktorych wykryto zakażenie Stan pandemii może wiązać się z ograniczeniem praw obywatelskich z uwagi na bezpieczeństwo i zdrowie publiczne. Tylko w czterech państwach członkowskich UE (Włoszech, Hiszpanii, Niemczech i Francji) już w połowie marca przekroczyła liczbę zakażonych w Chinach, skąd pochodzi koronawirus powodujący chorobę. Aktualny monitoring rozwoju pandemii np. na: https://www.nytimes.com/interactive/2020/world/coronavirus-maps.html, a informacje WHO: http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19.

▪ Polska została największym w Unii Europejskiej beneficjentem funduszu przeznaczonego na walkę ze skutkami pandemii; ma na ten cel otrzymać 7,435 mld euro. Fundusz unijny (*Coronavirus Response Investment Initiative*), który miał wynosić 25 mld euro, zwiększono do kwoty 37,3 mld euro.

▪ 13 marca 2020 r. rządowy komitet kryzysowy zdecydował o zamknięciu granic RP dla obcokrajowców z powodu pandemii. Polscy obywatele mogą wracać do kraju, ale po przekroczeniu granicy zostają skierowani na 14-dniową kwarantannę. To konsekwencja wprowadzenia z dniem 14 marca stanu zagrożenia epidemicznego. W dniu 24 marca zadecydowano, że kontrole graniczne osób przekraczających granicę państwową RP, będącą granicą wewnętrzną strefy Schengen, zostają przedłużone do 13 kwietnia br.

▪ 16 marca 2020 Komisja Europejska zaproponowałą 30-dniowe ograniczenia dotyczące podróży do Unii Europejskiej i zamknięcie granic zewnętrznych Unii (poszerzonej o nieunijne kraje strefy Schengen) na okres 30 dni. Zakaz wjazdu nie obejmuje m.in. członków rodzin obywateli UE, pracowników transportu, lekarzy i naukowców. Komisja Europejska koordynuje też repatriację obywateli UE w związku z pandemią. Europejska Służba Działań Zewnętrznych, poprzez delegatury UE na całym świecie, pomaga w rozwiązywaniu problemów konsularnych wynikających z obecnej sytuacji. W dniu 17 marca na telekonferencji przywódcy 27 państw członkowskich UE wyrazili zgodę na propozycję Komisji. Poparli też wytyczne dla państw członkowskich w sprawie środków zarządzania granicami związanych ze zdrowiem w kontekście procedury nadzwyczajnej związanej z COVID-19, przewidujące m.in. specjalne korytarze transportowe dla dostaw towarów oraz możliwość powrotu obywateli UE do swoich krajów tranzytem przez inne państwa UE. Celem jest ochrona zdrowia publicznego w związku z pandemią.

▪ 16 marca 2020 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka podjął, zgodnie z zaleceniami Rady Europy, wiele środków wyjątkowych w odpowiedzi na pandemię wirusa COVID-19. Obejmują one m.in. kwestie biegu terminów procesowych: 6-miesięczny termin na wnoszenie skarg indywidualnych został wydłużony, począwszy od 16 marca, o miesiąc. Na miesiąc ulega również zawieszeniu bieg innych terminów w postępowaniu przed Trybunałem.
Kluczowe działania Trybunału zostają jednak utrzymane, co dotyczy zwłaszcza rozpatrywania spraw priorytetowych (*vide*: http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-6666795-8866184).

▪ 19 marca 2020 Komisja Europejska opublikowała projekt umowy prawnej

w sprawie przyszłego partnerstwa między UE a Zjednoczonym Królestwem.

▪ 19 marca 2020 Komisja Europejska podjęła decyzję o utworzeniu strategicznych zapasów środków medycznych, takich jak respiratory i maski ochronne, aby pomóc krajom UE w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa. Początkowy budżet na ten program to 50 mln euro, które zostaną wygospodarowane z funduszy unijnych.

▪ 23 marca 2020 r. na stanowisko rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości został powołany, na podstawie decyzji z 11 marca, francuski prawnik Jean Richard de la Tour. Nowy rzecznik, którego kadencja będzie trwała do 6 października 2024 r., zastąpił zmarłego 9 czerwca ubiegłego roku Yvesa Bota. Jak poinformowano, z uwagi na nadzwyczajne okoliczności w związku z panującą w Europie sytuacją zdrowotną, uroczystość złożenia ślubowania, przeprowadzono na odległość, z wykorzystaniem technologii wideokonferencji, zgodnie z obowiązującymi zaleceniami sanitarnymi.

▪ 26 marca 2020 r., podczas wideokonferencji członków Rady Europejskiej, przywódcy państw członkowskich UE zatwierdzili decyzję Rady ds. Ogólnych UE o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną.

▪ 26 marca 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości uznał, że wnioski w sprawach połączonych C-558/18 i C-563/18 o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym skierowane przez polskie sądy (pytania skierowały Sąd Okręgowy w Łodzi i Sąd Okręgowy w Warszawie) w przedmiocie systemu postępowania dyscyplinarnego wobec sędziów są niedopuszczalne z powodu „braku łącznika z prawem unijnym” (zob. s. 15–17).

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

▪ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2020/396 z dnia 4 marca 2020 r. w sprawie proponowanej inicjatywy obywatelskiej „Głosowanie bez granic, pełne prawa polityczne dla obywateli UE” (notyfikowana jako dokument nr C(2020) 1298) (jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny) (Dz.Urz. L nr 77 z 13.3.2020 r., s. 3–4).

▪ Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2020/440 z dnia

24 marca 2020 r. w sprawie tymczasowego nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (EBC/2020/17) (Dz.Urz. L nr 91 z 25.3.2020 r., s. 1–4).

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państw członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. L nr 98 z 31.3.2020 r., s. 30–33).

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.Urz. L nr 99 z 31.3.2020 r., s. 5–8).

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego (Dz.Urz. L nr 99 z 31.3.2020 r., s. 9–12).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cła

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 marca 2020 r. w sprawie C-655/18, Teritorialna direktsia „Severna morska” kam Agentsia Mitnitsi przeciwko „Schenker” EOOD

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna – Rozporządzenie (UE) nr 952/2013 – Usunięcie spod dozoru celnego – Kradzież towarów objętych procedurą składowania celnego – Artykuł 242 –

Osoba odpowiedzialna za usunięcie – Posiadacz pozwolenia na składowanie celne – Sankcja za naruszenie przepisów celnych – Artykuł 42 – Obowiązek zapłacenia kwoty stanowiącej równowartość brakujących towarów – Kumulacja z karą pieniężną – Proporcjonalność

*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowań krajowych, na mocy których w przypadku kradzieży towarów objętych procedurą składowania celnego na posiadacza pozwolenia na składowanie celne zostaje nałożona odpowiednia kara pieniężna z tytułu naruszenia przepisów celnych.

*) Artykuł 42 ust. 1 rozporządzenia nr 952/2013 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowań krajowych, na mocy których w przypadku usunięcia spod dozoru celnego towarów objętych procedurą składowania celnego posiadacz pozwolenia na składowanie celne musi zapłacić, oprócz kary pieniężnej, kwotę stanowiącą równowartość tych towarów.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie C-160/18, X BV przeciwko Staatssecretaris van Financiën

Odesłanie prejudycjalne – Unia celna i Wspólna taryfa celna – Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 – Rozporządzenie (WE) nr 1484/95 – Przywóz mrożonego mięsa drobiowego pochodzącego z Brazylii – Retrospektywne pokrycie dodatkowych należności celnych przywozowych – Mechanizm weryfikacji – Metoda obliczania dodatkowych należności celnych

*) Artykuł 3 ust. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1484/95 z dnia 28 czerwca 1995 r. określającego szczegółowe zasady wdrażania systemu dodatkowych należności przywozowych oraz ustalającego ceny reprezentatywne w sektorach mięsa drobiowego i jaj oraz w odniesieniu do albumin jaj i uchylającego rozporządzenie nr 163/67/EWG, zmienionego rozporządzeniem Komisji (UE) nr 248/2010 z dnia 24 marca 2010 r., należy

interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż towary przywiezione do Unii zostały sprzedane ze stratą, a mianowicie po cenie niższej od ceny importowej cif wskazanej w zgłoszeniu celnym, nie wystarcza sama w sobie, aby stwierdzić, że prawidłowość ceny importowej cif nie została wykazana, jeżeli importer udowadnia, że wszystkie warunki dotyczące przebiegu przesyłki omawianych towarów potwierdzają prawidłowość tej ceny.

*) Artykuł 3 ust. 5 i art. 4 rozporządzenia nr 1484/95, zmienionego rozporządzeniem nr 248/2010, należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy importer nie był w stanie udowodnić prawidłowości ceny importowej cif wskazanej w zgłoszeniu celnym, organy celne powinny, w celu zastosowania dodatkowych należności celnych, odstąpić od uwzględnienia tej ceny i skorzystać z przewidzianych w art. 29–31 rozporządzenia nr 2913/92, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 82/97 z dnia 19 grudnia 1996 r., metod ustalania wartości celnej przywożonych towarów.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie C-192/19, Rensen Shipbuilding BV

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna taryfa celna – Nomenklatura scalona – Klasyfikacja taryfowa – Pozycja 8901 – Kadłuby statków – Żegluga morska – Jednostki pływające zaprojektowane jako statki pełnomorskie – Pojęcie

*) Uwagę dodatkową nr 1 do działu 89 Nomenklatury scalonej zawartej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia Komisji (WE) nr 1031/2008 z dnia 19 września 2008 r., należy interpretować w ten sposób, że zawarte w tej uwadze dodatkowej pojęcie „jednostek pływających zaprojektowanych jako pełnomorskie” nie obejmuje statków, które ze względu na właściwości nierozerwalnie związane z ich budową są w stanie pływać w złą pogodę jedynie w odległości do około 21 mil morskich od wybrzeża.

Energia

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie C-454/18, Baltic Cable AB przeciwko Energimarknadsinspektionen

Odesłanie prejudycjalne – Rynek wewnętrzny energii elektrycznej – Dyrektywa 2009/72/WE – Przesył energii elektrycznej – Pojęcie „operatora systemu przesyłowego” – Rozporządzenie (WE) nr 714/2009 – Połączenia wzajemne – Linia przesyłowa łącząca krajowe systemy przesyłowe państw członkowskich – Artykuł 16 ust. 6 – Zakres stosowania – Wykorzystywanie przychodów z alokacji zdolności połączeń wzajemnych – Przedsiębiorstwo obsługujące jedynie transgraniczną linię wysokiego napięcia zapewniającą połączenie wzajemne dwóch krajowych systemów przesyłowych

*) Artykuł 16 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 należy interpretować w ten sposób, że ma on zastosowanie do przedsiębiorstwa, które obsługuje jedynie transgraniczne połączenie wzajemne.

*) Artykuł 16 ust. 6 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia nr 714/2009 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy operator systemu przesyłowego (OSP) obsługuje jedynie transgraniczne połączenie wzajemne, to kosztów ponoszonych w związku z obsługą i utrzymaniem tego połączenia wzajemnego nie można uznać za inwestycje w sieć w celu utrzymania lub zwiększenia zdolności połączeń wzajemnych w rozumieniu tego przepisu.

*) Artykuł 16 ust. 6 akapit drugi rozporządzenia nr 714/2009 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny stosuje ten przepis do operatora systemu przesyłowego (OSP) obsługującego jedynie transgraniczne połączenie wzajemne, to może on zezwolić takiemu OSP na wykorzystanie części jego przychodów z ograniczeń w celu osiągnięcia rentowności, a także do obsługi i utrzymania połączenia wzajemnego w celu uniknięcia dyskryminacji w stosunku do innych zaangażowanych

OSP i umożliwienia mu prowadzenia działalności w warunkach opłacalności ekonomicznej, w tym osiągnięcia odpowiedniego zysku.

Podatki

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie C-482/18, Google Ireland Limited przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda świadczenia usług – Artykuł 56 TFUE – Ograniczenia – Przepisy podatkowe – Podatek od działalności reklamowej oparty na obrocie – Obowiązki dotyczące rejestracji w organach podatkowych – Zasada niedyskryminacji – Grzywny – Zasada proporcjonalności

*) Artykuł 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które nakładają na podmioty świadczące usługi w zakresie reklamy mające siedzibę w innym państwie członkowskim obowiązek zgłoszenia w celu objęcia ich podatkiem od reklamy, podczas gdy podmioty świadczące takie usługi mające siedzibę w państwie członkowskim opodatkowania są z niego zwolnione z tego względu, że podlegają obowiązkowi zgłoszenia lub rejestracji w związku z ich opodatkowaniem jakimikolwiek innymi podatkami obowiązującymi na terytorium tego państwa członkowskiego.

*) Artykuł 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, na mocy których na usługodawców mających siedzibę w innym państwie członkowskim, którzy nie wywiązali się obowiązku zgłoszenia w celu objęcia ich podatkiem od reklamy, zostaje nałożony w ciągu kilku dni szereg grzywien, których kwota, począwszy od drugiej z nich, stanowi trzykrotność kwoty poprzedniej grzywny przy każdym ponownym stwierdzeniu niewykonania tego obowiązku i prowadzi do nałożenia łącznej kwoty kilku milionów euro, przy czym właściwy organ przed wydaniem decyzji w sposób ostateczny ustalającej łączną kwotę tych grzywien nie przyznaje tym usługodawcom czasu niezbędnego do wywiązania się z obowiązków, nie daje im możliwości przedstawienia uwag i sam nie bada wagi naruszenia, podczas gdy kwota grzywny

nałożonej na usługodawcę mającego siedzibę w państwie członkowskim opodatkowania, który nie wywiązał się z podobnego obowiązku zgłoszenia lub rejestracji, naruszając ogólne przepisy krajowego prawa podatkowego, jest znacznie niższa i w przypadku dalszego niewywiązywania się z takiego obowiązku nie ulega podwyższeniu w takim samym stopniu lub w tak bezwzględnie krótkim terminie.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie C-323/18, Tesco-Global Áruházak Zrt. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebviteli Igazgatósága

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Podatek obrotowy w sektorze handlu detalicznego w sklepach – Progresywny podatek oddziałujący w większym stopniu na przedsiębiorstwa należące do osób fizycznych lub prawnych z innych państw członkowskich niż na przedsiębiorstwa krajowe – Przedziały podatku progresywnego mające zastosowanie do wszystkich podatników – Neutralność kwoty obrotu jako kryterium odróżniającego – Zdolność płatnicza podatników – Pomoc państwa

*) Artykuły 49 i 54 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego wprowadzających silnie progresywny podatek obrotowy, którego rzeczywisty ciężar, ze względu na fakt, że uzyskują one najwyższe obroty na danym rynku, ponoszą w głównej mierze przedsiębiorstwa kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio przez obywateli innych państw członkowskich lub przez spółki mające siedzibę w innym państwie członkowskim.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 3 marca 2020 r. w sprawie C-75/18, Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebviteli Igazgatósága

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Podatek od obrotów operatorów telekomunikacyjnych – Progresywny podatek oddziałujący w większym stopniu na przedsiębiorstwa należące do

osób fizycznych lub prawnych z innych państw członkowskich niż na przedsiębiorstwa krajowe – Przedziały podatku progresywnego mające zastosowanie do wszystkich podatników – Neutralność kwoty obrotu jako kryterium odróżniającego – Zdolność płatnicza podatników – Pomoc państwa – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Podatki obrotowe – Pojęcie

*) Artykuły 49 i 54 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego wprowadzających progresywny podatek obrotowy, którego rzeczywisty ciężar, ze względu na fakt, że uzyskują one najwyższe obroty na danym rynku, ponoszą w głównej mierze przedsiębiorstwa kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio przez obywateli innych państw członkowskich lub przez spółki mające siedzibę w innym państwie członkowskim.

*) Artykuł 401 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie wprowadzeniu podatku, który opiera się na całkowitym obrocie podatnika i który jest pobierany okresowo, nie zaś na każdym etapie procesu produkcji i dystrybucji, oraz nie daje prawa do odliczenia podatku zapłaconego na poprzednim etapie tego procesu.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie C-211/18, Idealmed III – Serviços de Saúde SA przeciwko Autoridade Tributária e Aduaneira

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od towarów i usług (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 132 ust. 1 lit. b) – Zwolnienia – Opieka szpitalna i medyczna – Szpitale – Usługi świadczone na warunkach socjalnych porównywalnych do stosowanych w odniesieniu do instytucji prawa publicznego – Artykuły 377 i 391 – Odstępstwa – Prawo wyboru możliwości opodatkowania – Utrzymanie opodatkowania – Zmiana warunków wykonywania działalności

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. b) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że właściwe

organy danego państwa członkowskiego mogą w celu ustalenia, czy usługi opieki medycznej świadczone przez prywatny szpital, które to usługi leżą w interesie publicznym, są wykonywane na warunkach socjalnych porównywalnych do stosowanych w odniesieniu do instytucji prawa publicznego w rozumieniu tego przepisu, wziąć pod uwagę okoliczność, iż owe usługi są świadczone w ramach umów zawartych z organami publicznymi owego państwa członkowskiego po cenach ustalonych w tych umowach, a koszty tych usług są pokrywane częściowo przez instytucje zabezpieczenia społecznego wspomnianego państwa członkowskiego.

*) Artykuł 391 dyrektywy 2006/112 w związku z jej art. 377 oraz zasadami uzasadnionych oczekiwań, pewności prawa oraz neutralności podatkowej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on zwolnieniu z VAT świadczonych przez prywatny szpital usług opieki medycznej, które są objęte zakresem art. 132 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy, z powodu zmiany warunków wykonywania tych transakcji, która nastąpiła po wybraniu opcji poddania się opodatkowaniu przewidzianemu przez uregulowanie krajowe danego państwa członkowskiego które oznacza obowiązek pozostawania przez każdego dokonującego takiego wyboru podatnika we wspomnianym systemie przez pewien okres, również jeżeli okres ten jeszcze nie upłynął.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie C-48/19, X-GmbH przeciwko Finanzamt Z

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 132 ust. 1 lit. c) – Zwolnienia – Świadczenia opieki medycznej w ramach zawodów medycznych i paramedycznych – Usługi porad telefonicznych – Usługi świadczone przez pielęgniarki i asystentów medycznych

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, iż usługi doradztwa telefonicznego polegające na udzielaniu porad w kwestiach, mogą być objęte zwolnieniem przewidzianym w tym przepisie, pod warunkiem że służą one

celowi terapeutycznemu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że przepis ten nie wymaga – ze względu na okoliczność, iż świadczenia opieki medycznej są wykonywane przez telefon – aby pielęgniarki i asystenci medyczni, którzy świadczą te usługi, podlegali dodatkowym wymogom w zakresie kwalifikacji zawodowych, tak aby świadczenia te mogły korzystać ze zwolnienia przewidzianego w tym przepisie, pod warunkiem że takie usługi mogą zostać uznane za posiadające poziom jakości równoważny poziomowi jakości usług świadczonych przez innych usługodawców korzystających z tego samego środka komunikacji, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie C-94/19, San Domenico Vetraria SpA przeciwko Agenzia delle Entrate

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Szósta dyrektywa 77/388/EWG – Artykuły 2 i 6 – Zakres stosowania – Czynności podlegające opodatkowaniu – Świadczenie usług dokonywane odpłatnie – Delegowanie personelu przez spółkę dominującą do jej spółki zależnej – Dokonany przez spółkę zależną zwrot ograniczony do poniesionych kosztów

*) Artykuł 2 pkt 1 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, zgodnie z którymi nie jest uważane za istotne do celów podatku od wartości dodanej udostępnienie lub oddelegowanie personelu spółki dominującej spółce zależnej, dokonywane jedynie w zamian za zwrot związanych z tym kosztów, w sytuacji gdy kwoty wypłacone przez spółkę zależną na rzecz spółki dominującej i to udostępnienie lub oddelegowanie są od siebie wzajemnie zależne.

Przepisy instytucjonalne

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 marca 2020 r. w sprawach połączonych C-558/18 i C-563/18, Miasto Łowicz przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie Łódzkiemu oraz Prokurator Generalny przeciwko VX, WW, XV

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Państwo prawne – Skuteczna ochrona prawna w dziedzinach objętych prawem Unii – Zasada niezawisłości sędziowskiej – Krajowy system środków dyscyplinarnych obowiązujący w stosunku do sędziów – Właściwość Trybunału – Artykuł 267 TFUE – Dopuszczalność – Wykładnia niezbędna do wydania wyroku przez sąd odsyłający – Pojęcie

*) Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Sąd Okręgowy w Łodzi (Polska) i przez Sąd Okręgowy w Warszawie (Polska) postanowieniami z dnia 31 sierpnia 2018 r. i 4 września 2018 r. są niedopuszczalne.

*) Trybunał wielokrotnie powtarzał już, że zarówno z brzmienia, jak i z systematyki art. 267 TFUE wynika, iż warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest w szczególności rzeczywiste istnienie przed sądem krajowym sporu, w którym sąd ten ma wydać orzeczenie pozwalające na uwzględnienie orzeczenia prejudycjalnego (wyroki: z dnia 21 kwietnia 1988 r., Pardini, 338/85, EU:C:1988:194, pkt 11; z dnia 4 października 1991 r., Society for the Protection of Unborn Children Ireland, C-159/90, EU:C:1991:378, pkt 12, 13; a także z dnia 27 lutego 2014 r., Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo) (pkt 46).

*) W ramach takiej procedury konieczne jest zatem zaistnienie między owym sporem a przepisami prawa Unii, o których wykładnię się zwrócono, łącznika przejawiającego się w tym, że owa wykładnia jest obiektywnie niezbędna z punktu widzenia orzeczenia, jakie ma wydać sąd odsyłający (zob. podobnie postanowienie z dnia 25 maja 1998 r., Nour, C-361/97, EU:C:1998:250, pkt 15 i przytoczone tam orzecznictwo) (pkt 48).

*) W niniejszym wypadku należy stwierdzić, po pierwsze, że spory w postępowaniach głównych nie wykazują pod względem materialnoprawnym żadnego łącznika z prawem Unii,

w szczególności z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, którego dotyczą pytania prejudycjalne, oraz że sądy odsyłające nie są w związku z tym zobowiązane do zastosowania tego prawa – czy też wspomnianego postanowienia – aby móc rozstrzygnąć owe spory co do istoty. Pod tym względem niniejsze sprawy połączone różnią się w szczególności od sprawy, w której zapadł wyrok z dnia 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), w której to sprawie sąd odsyłający rozpatrywał skargę o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych, na mocy których obniżono wynagrodzenie sędziów Tribunal de Contas (trybunału obrachunkowego, Portugalia) na podstawie przewidującego takie obniżenie ustawodawstwa krajowego, którego zgodność z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE została zakwestionowana przed sądem odsyłającym (pkt 49).

*) Po drugie, chociaż Trybunał uznał już za dopuszczalne pytania prejudycjalne dotyczące wykładni przepisów proceduralnych prawa Unii, które sąd odsyłający był zobowiązany zastosować w celu wydania wyroku (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 17 lutego 2011 r., Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, pkt 41, 42), to jednak pytania prejudycjalne przedstawione w ramach niniejszych spraw połączonych nie dotyczą takiej sytuacji (pkt 50).

*) Po trzecie, nie wydaje się ponadto, by odpowiedź, jakiej miałby udzielić Trybunał na te pytania, mogła dostarczyć sądom odsyłającym taką wykładnię prawa Unii, która pozwoliłaby im rozstrzygnąć kwestie proceduralne prawa krajowego przed wydaniem orzeczenia co do istoty zawisłych przed nimi sporów. Pod tym względem niniejsze sprawy różnią się także na przykład od spraw zakończonych wyrokiem z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982), w których to sprawach wykładnia, o którą wniesiono w ramach odesłania prejudycjalnego, była w stanie wpłynąć na kwestię ustalenia sądu właściwego do merytorycznego rozpoznania sporów mających związek z prawem Unii, na co w szczególności wskazują pkt 100, 112 i 113 tego wyroku (pkt 51).

*) W tych okolicznościach z postanowień odsyłających nie wynika, by między postanowieniem prawa Unii, którego dotyczą rozpatrywane tu pytania prejudycjalne, a sporami w postępowaniach głównych istniał łącznik, który uczyniłby wnioskowaną wykładnię niezbędną do tego, by sądy

odsyłające mogły, na podstawie wskazówek wynikających z takiej wykładni, wydać rozstrzygnięcia konieczne do rozpoznania tych sporów (pkt 52).

*) Pytania te nie dotyczą zatem wykładni prawa Unii, która byłaby obiektywnie niezbędna do rozstrzygnięcia owych sporów, lecz mają charakter generalny (pkt 53).

Telekomunikacja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 4 marca 2020 r. w sprawie C-34/19, Telecom Italia SpA przeciwko Ministero dello Sviluppo Economico, Ministero dell'Economia e delle Finanze

Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Usługi telekomunikacyjne – Wdrożenie zasady otwartej sieci telekomunikacyjnej – Dyrektywa 97/13/WE – Opłaty i należności mające zastosowanie do zezwoleń indywidualnych – System przejściowy ustanawiający opłatę wyższą od dozwolonej w dyrektywie 97/13/WE – Powaga rzeczy osądzonej związana z wyrokiem sądu wyższej instancji uznanym za sprzeczny z prawem Unii

*) Wykładni art. 22 ust. 3 dyrektywy 97/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 kwietnia 1997 r. w sprawie wspólnych przepisów ramowych dotyczących zezwoleń ogólnych i indywidualnych w sektorze usług telekomunikacyjnych należy dokonywać w ten sposób, że stał on na przeszkodzie przepisom krajowym przedłużającym obowiązywanie, w odniesieniu do roku 1998, nałożonego na przedsiębiorstwo telekomunikacyjne będące posiadaczem istniejącego w dniu wejścia w życie tej dyrektywy zezwolenia zobowiązania do uiszczenia opłaty obliczonej na podstawie obrotu, nie zaś jedynie na podstawie kosztów administracyjnych wydawania, zarządzania, kontroli i wdrożenia systemu zezwoleń ogólnych i indywidualnych.

*) Wykładni prawa Unii należy dokonywać w ten sposób, że nie zobowiązuje ono sądu krajowego do odstąpienia od stosowania krajowych przepisów proceduralnych przyznających powagę rzeczy osądzonej orzeczeniu sądowemu, nawet jeżeli umożliwiłoby to zaradzenie naruszeniu przepisu prawa Unii, co nie wyklucza możliwości

pociągnięcia państwa do odpowiedzialności przez zainteresowane podmioty w celu uzyskania w ten sposób ochrony prawnej ich praw uznanych przez prawo Unii.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie C-832/18, A i in. przeciwko Finnair Oyj

Odesłanie prejudycjalne – Transport lotniczy – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Artykuły 5 i 7 – Prawo do odszkodowania w przypadku opóźnienia lub odwołania lotu – Prawo do wielokrotnego odszkodowania w przypadku opóźnienia lub odwołania dotyczących nie tylko rezerwacji pierwotnej, lecz także kolejnej rezerwacji, dokonanej w ramach zmiany planu podróży – Zakres – Zwolnienie z obowiązku odszkodowania – Pojęcie „nadzwyczajnych okoliczności” – Część „on condition” – Usterki techniczne związane z przeglądem samolotu

*) Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91, a w szczególności jego art. 7 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, że pasażer linii lotniczych, który otrzymał odszkodowanie z tytułu odwołania lotu i zaakceptował zaoferowany mu lot alternatywny, w sytuacji gdy przewoźnikiem lotniczym realizującym lot alternatywny jest ten sam przewoźnik, który obsługiwał odwołany lot, może dochodzić odszkodowania z tytułu opóźnienia lotu alternatywnego, jeżeli opóźnienie to osiąga wymiar, który uprawnia do uzyskania odszkodowania.

*) Artykuł 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że przewoźnik lotniczy nie może w celu uwolnienia się od obowiązku odszkodowania powoływać się na „nadzwyczajne okoliczności” w rozumieniu tego przepisu, związane z wystąpieniem usterki tzw. części „on condition”, tj. części, którą wymienia się wyłącznie w przypadku jej usterki, również gdy stale dysponuje on zapasową częścią zamienną, chyba że – czego

zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego – tego rodzaju usterka stanowi zdarzenie, które ze względu na swój charakter lub źródło nie wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwala mu na skuteczne nad nim zapanowanie, przy czym usterki tej nie należy uważać za tego rodzaju zdarzenie, jeśli jest ona co do zasady nierozerwalnie związana z systemem funkcjonowania samolotu**.**

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 19 marca 2020 r. w sprawie C-45/19, Compañía de Tranvías de La Coruña SA przeciwko Ayuntamiento de A Coruña

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 – Usługi publiczne w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego – Artykuł 8 – Przepisy przejściowe – Artykuł 8 ust. 3 – Wygaśnięcie umów o świadczenie usług publicznych – Obliczenie maksymalnego okresu trwania umów ustalonego na 30 lat – Ustalenie daty, od której rozpoczyna się bieg maksymalnego okresu 30 lat

*) Artykuł 8 ust. 3 akapit drugi zdanie drugie rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 należy interpretować w ten sposób, że maksymalny okres 30 lat przewidziany w tym przepisie w odniesieniu do umów, o których mowa w art. 8 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) tego rozporządzenia, rozpoczyna swój bieg w dniu wejścia w życie wspomnianego rozporządzenia.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie C-135/19, Pensionsversicherungsanstalt przeciwko CW

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuły 3 i 11 – Zagadnienia objęte

rozporządzeniem – Świadczenia objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia – Kwalifikacja – Świadczenie z tytułu choroby – Świadczenie z tytułu inwalidztwa – Świadczenie z tytułu bezrobocia – Osoba, która przestała być objęta systemem zabezpieczenia społecznego danego państwa członkowskiego po zaprzestaniu tam działalności zawodowej i po przeniesieniu miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego – Wniosek o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego w byłym państwie członkowskim zamieszkania i zatrudnienia – Odmowa – Ustalenie ustawodawstwa mającego zastosowanie

*) Świadczenie takie jak zasiłek rehabilitacyjny rozpatrywany w postępowaniu głównym stanowi świadczenie z tytułu choroby w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r.

*) Rozporządzenie nr 883/2004, zmienione rozporządzeniem nr 465/2012, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie sytuacji, w której osobie, która przestała być objęta systemem zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego pochodzenia po zaprzestaniu tam działalności zawodowej i przeniesieniu miejsca zamieszkania do innego państwa członkowskiego, gdzie pracowała i uzyskała większą część swoich okresów ubezpieczenia, właściwa instytucja państwa członkowskiego pochodzenia odmawia świadczenia takiego jak zasiłek rehabilitacyjny rozpatrywany w postępowaniu głównym, jeśli osoba ta podlega nie ustawodawstwu wspomnianego państwa pochodzenia, lecz ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się jej miejsce zamieszkania.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie C-769/18, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle przeciwko SJ, Ministre chargé de la Sécurité sociale

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 5 lit. b) – Podwyższenie wysokości emerytury – Uwzględnienie zasiłku wypłacanego na

opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym w innym państwie członkowskim – Zasada zrównania okoliczności

*) Wykładni art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r., należy dokonywać w ten sposób, że pomoc na integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, o której mowa w § 35a księgi ósmej Sozialgesetzbuch (niemieckiego kodeksu socjalnego), nie stanowi świadczenia w rozumieniu owego art. 3, a zatem nie jest objęta zakresem przedmiotowym stosowania tego rozporządzenia.

*) Wykładni art. 5 rozporządzenia nr 883/2004, zmienionego rozporządzeniem nr 988/2009, należy dokonywać w ten sposób, że:

– zasiłek z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem, o którym mowa w art. L. 541-1 francuskiego kodeksu zabezpieczenia społecznego, i pomoc na integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, o której mowa w § 35a księgi ósmej Sozialgesetzbuch, nie mogą być uznane za świadczenia równoważne w rozumieniu art. 5 lit. a) tego rozporządzenia;

– zasada zrównania okoliczności faktycznych ustanowiona w art. 5 lit. b) rozporządzenia nr 883/2004 ma zastosowanie w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym. Do właściwych władz francuskich należy zatem ustalenie, czy w niniejszym przypadku wykazane zostało wystąpienie okoliczności wymagane zgodnie z tym przepisem. W tym względzie organy te powinny uwzględnić podobne okoliczności zaistniałe w Niemczech, tak jakby miały one miejsce na ich własnym terytorium.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 marca 2020 r. w sprawach połączonych C-496/18 i C-497/18, Hungeod Közlekedésfejlesztési, Földmérési, Út- és Vasúttervezési Kft., Sixense Soldata, Budapesti Közlekedési Zrt. przeciwko Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Procedury odwoławcze w dziedzinie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane – Dyrektywa 89/665/EWG – Procedury udzielania zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji – Dyrektywa 92/13/EWG – Udzielanie zamówień publicznych – Dyrektywy 2014/24/UE i 2014/25/UE – Monitorowanie stosowania przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych – Uregulowania krajowe umożliwiające określonym organom wszczęcie postępowania z urzędu w przypadku niezgodnej z prawem zmiany umowy będącej w trakcie realizacji – Upływ terminu na skorzystanie z prawa wszczęcia postępowania z urzędu – Zasady pewności prawa i proporcjonalności

*) Motywy 25 i 27 dyrektywy 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającej dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych, art. 1 ust. 1 i 3 dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, zmienionej dyrektywą 2007/66, art. 1 ust. 1 i 3 dyrektywy Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynującej przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji, zmienionej dyrektywą 2007/66, art. 83 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, oraz art. 99 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE, należy interpretować w ten sposób, nie nakazują one państwom członkowskim przyjęcia uregulowań, na mocy których organ monitorujący może, z uwagi na ochronę interesów finansowych Unii, wszcząć z urzędu postępowanie odwoławcze w celu przeprowadzenia kontroli naruszeń przepisów w dziedzinie

zamówień publicznych, ani im tego nie zakazują. Jednakże, jeżeli taka procedura odwoławcza zostaje przewidziana, jest ona objęta zakresem stosowania prawa Unii, o ile zamówienia publiczne będące przedmiotem tego odwołania objęte są przedmiotowym zakresem stosowania dyrektyw dotyczących zamówień publicznych, i musi zatem być zgodna z tym prawem, w tym z jego ogólnymi zasadami, do których należy ogólna zasada pewności prawa.

*) Ogólna zasada pewności prawa sprzeciwia się temu, aby w ramach postępowania odwoławczego wszczętego z urzędu przez krajowy organ monitorujący z uwagi na ochronę interesów finansowych Unii Europejskiej nowe uregulowania krajowe przewidywały w celu przeprowadzenia kontroli zgodności z prawem zmian w umowach dotyczących zamówień publicznych wszczęcie takiego postępowania w przewidzianym w nich terminie zawitym, nawet jeżeli upłynął termin zawity przewidziany w poprzednich uregulowaniach, obowiązujących w dniu wprowadzenia tych zmian.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 13 lutego 2020 r. w sprawie *N.D. i N.T. przeciwko Hiszpanii* (skargi nr 8675/15 i 8697/15)

Brak naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do EKPC – zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców – brak naruszenia art. 13 EKPC w zw. z art. 4 Protokołu nr 4 – prawo do skutecznego środka odwoławczego

Sprawa dotyczyła wydalenia przez władze hiszpańskie na terytorium Maroka obywateli Mali i Wybrzeża Kości Słoniowej, a konkretnie Malijczyka i Iworyjczyka, którzy w dniu 13 sierpnia 2014 r. usiłowali bezprawnie, wraz z ponad 70 innymi osobami, wkroczyć na terytorium Hiszpanii poprzez wspięcie się na płot graniczny otaczający hiszpańską enklawę o powierzchni 12 km^2 – Melilli w Północnej Afryce. N.D. i N.T. po zejściu z płotu zostali zakuci w kajdanki przez

funkcjonariuszy *Guardia Civil* i natychmiast przekazani władzom Maroka. Zdaniem skarżących nie zostali legitymowani przez hiszpańskie władze, nie mieli możliwości podania im powodów swego działania, ani też nie mieli możliwości skorzystania z pomocy tłumacza i prawnika. Odmówiono im również pomocy medycznej i od razu przetransportowano o 300 km od Melilli, gdzie pozostawiono samych sobie.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 4 Protokołu nr 4 oraz powiązany z nim art. 13 EKPC, zarzucając, że stali się przedmiotem zbiorowego wydalenia, z pominięciem procedur i należnej im pomocy prawnej.

W wyroku z 3 października 2017 r. ETPC orzekł naruszenie art. 4 Protokołu nr 4 oraz art. 13 w związku z art. 4 Protokołu nr 4 do EKPC. Zdaniem Trybunału doszło do tego poprzez niezbadanie indywidualnej sytuacji skarżących przed ich wydaleniem, nie wydano również żadnej decyzji administracyjnej lub sądowej, która stanowiłaby podstawę wydalenia. Ponadto, skarżący nie mieli zapewnionej żadnej możliwości zaskarżenia wydalenia. W grudniu 2017 r. rząd hiszpański wniósł o przekazanie sprawy Wielkiej Izbie, która wydała orzeczenie o odmiennej treści.

W składzie Wielkiej Izby Trybunał uznał, że skarżący *de facto* sami postawili się w bezprawnej sytuacji, kiedy to umyślnie chcieli wkroczyć do Hiszpanii przez przekroczenie ogrodzenia na granicy w Melilli (i tym samym zewnętrznej granicy strefy Schengen) w większej grupie i w nieprzeznaczonym do tego miejscu, korzystając z liczebności grupy i z użycia siły. Tymczasem istniały miejsca, przez które można było legalnie wejść na to terytorium, a zatem skarżący sami nie skorzystali z prawnych procedur i spowodowali, że ich działanie było nielegalne – z tego też względu nie wydano indywidualnych decyzji w ich sprawach.

Jako że brak zindywidualizowanej procedury wydalenia był skutkiem zachowania samych skarżących, Trybunał nie mógł pociągnąć do odpowiedzialności państwa za brak środków odwoławczych pozwalających im zakwestionować owo wydalenie.

W związku z tym Trybunał stwierdził w przedmiotowej sprawie brak naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 oraz brak naruszenia art. 13 EKPC w zw. z art. 4 Protokołu nr 4.

Wyrok Izby z dnia 13 lutego 2020 r. w sprawie *Sanofi Pasteur przeciwko Francji* (skarga nr 25137/16)

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na brak podania przyczyny odmowy skierowania pytania prejudycjalnego do TSUE – brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na metodę obliczenia początku biegu terminu przedawnienia – prawo do rzetelnego procesu sądowego

Sprawa dotyczyła odpowiedzialności odszkodowawczej spółki *Sanofi Pasteur* wobec osoby fizycznej – pielęgniarki-stażystki (która została zaszczepiona przeciwko żółtaczce typu B, co bezpośrednio wiązało się z późniejszym wystąpieniem u niej poważnych chorób, m. in. stwardnienia rozsianego – SM), jak również orzeczenia sądu cywilnego zobowiązującego spółkę do zapłaty odszkodowania. Była pielęgniarka X., u której zdiagnozowano w 1993 r. SM, w 1999 r. chorobę Crohna a w 2004 r. zapalenie wielomięśniowe, uzyskała na drodze sądowoadministracyjnej od państwa kwotę 656.803,83 euro tytułem odszkodowania oraz roczną rentę w wysokości 10.950 euro. W 2005 r. wniosła ona również powództwo cywilne wobec spółki *Sanofi Pasteur*. Sąd cywilny uznał skarżącą spółkę za odpowiedzialną za szkody na zdrowiu X., zlecając jednocześnie ekspertyzę mającą na celu ustalenie, czy stan X. pogorszył się w stosunku do szkód już zrekompensowanych.

Francuski Sąd Apelacyjny obliczył, że początek biegu okresu przedawnienia zacznie się w dniu ustabilizowania się stanu X. Termin przedawnienia, na które powoływała się spółka *Sanofi Pasteur*, został więc przesunięty do czasu ustabilizowania się stanu poszkodowanej. Kwotę do zapłaty wobec *Sanofi Pasteur* ustalono na ponad 17.000 euro. Tymczasam zdaniem skarżącej spółki stan zdrowia X., obciążony licznymi patologiami z natury rzeczy nie mógł się stabilizować, zatem w konsekwencji jej działanie nie podlegało ograniczeniom ustawowym, co z kolei godziło w sytuację prawną spółki. W tym kontekście spółka wnioskowała przed Sądem Kasacyjnym o skierowanie pytania prejudycjalnego do TSUE, którego jednak nie uwzględniono.

W skardze do ETPC *Sanofi Pasteur* powołała się na art. 6 ust. 1 EKPC, zarzucając, w szczególności, bezprawny sposób wyliczenia początku biegu okresu przedawnienia oraz nieuzasadnioną odmowę skierowania pytania pytania

prejudycjalnego do TSUE, co zdaniem skarżącej naruszyło jej prawo do sądu.

W kwestii terminu przedawnienia w zakresie procedury odszkodowawczej ETPC uznał, że nie może kwestionować wyboru francuskiego ustawodawcy, który większą wagę przypisał prawu osób, które doznały szkody fizycznej, do dostępu do sądu niż prawu do bezpieczeństwa prawnego podmiotów odpowiedzialnych za tego typu szkody. Dlatego nie doszło, zdaniem Trybunału, do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na metodę obliczenia początku biegu terminu przedawnienia.

W zakresie zarzutu dotyczącego odmowy skierowania przez Sąd Kasacyjny pytania prejudycjalnego do TSUE, Trybunał – powołując się na Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i orzecznictwo TSUE – stwierdził, że sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, nie podał odpowiednich przyczyn swojej decyzji, w związku z czym nie można mówić o sytuacji braku wątpliwości interpretacyjnych z orzeczenia w sprawie *CILFIT*. Trybunał stwierdził zatem, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na brak uzasadnienia decyzji odmawiającej skierowania pytania prejudycjalnego do TSUE.